

GEDENKTEKEN DUITSE DELING MARIENBORN

Met zijn voortdurende tentoonstellingen en educatieve werk heeft het monument zich sinds zijn oprichting in 1996 ontwikkeld tot een plaats voor historisch-politieke vorming, internationale ontmoetingen, onderzoek en een belangrijk buitenschools leercentrum. Samen met het grensmonument Hötensleben, dat sinds 2004 deel uitmaakt van het gedenkteken en beschouwd wordt als de meest uitgebreide getuigenis van de DDR-grensversterkingen, ontstaat een allesomvattend beeld van de ervaringen in Oost en West met het rigide grensregime van de DDR en de realiteit van het leven aan en met de Duitse binnengrens.

RONDLEIDING

Tijdens een individuele rondleiding op de gedenkplaats kunnen bezoekers de historische incheckzones voor auto's en vrachtwagens die de DDR binnenkwamen en het douanegebied met de controlegarages bezoeken. Daarnaast zijn het oorspronkelijke wisselkantoor van de DDR-staatsbank en een van de paspoortcontrolekazernes vrij toegankelijk. De commandantentoren van de grenstroepen is open voor gratis rondleidingen.

Het voormalige kantoorgebouw huisvest een permanente tentoonstelling over de geschiedenis van de grensdoorlaatpost en het grensregime van de DDR, een bezoekersinformatiecentrum en ruimtes voor tijdelijke tentoonstellingen. In de historische douanekantoren geeft een andere tentoonstelling informatie over de controleprocedures en hoe deze werden ervaren door reizigers.

Het Marienborn gedenkteken van de Duitse deling maakt deel uit van de staatsherdenkingsstichting van Saksen-Anhalt. Het wordt gedeeltelijk gefinancierd door de Federale Commissaris voor Cultuur en Media (BKM). Het grensmonument van Hötensleben maakt deel uit van het gedenkteken. In 2011 kregen beide locaties het Europees Erfgoedlabel als onderdeel van het "IJzeren Gordijn"-netwerk.

OPENINGSTIJDEN:

Dagelijks van 10:00 tot 17:00 uur

CONTACTGEGEVENS:

Stichting Gedenkteken Saksen-Anhalt
Gedenkteken Duitse deling Marienborn
An der BAB 2 | 39365 Marienborn

Tel.: +49 39406 - 9209-0

Fax: +49 39406 - 9209-9

info-marienborn@erinnern.org

www.erinnern.org

 GedenkstaetteMarienborn

 gedenkstaettedeutscheteilung

GEDENKTEKEN DITSE DELING

Marienborn

Plattegrond

NL

Design: kocmoc-exhibitions.de 2024

STIFTUNG GEDENKSTÄTTEN SACHSEN-ANHALT

PLAATS VAN HERINNERING EN ONTMOETING EN HISTORISCH LEREN

De grenspassage Helmstedt/Marienborn is één van de belangrijkste herdenkingsplaatsen voor de Duitse deling. Op het grensvlak tussen Oost en West ontwikkelde de DDR-grensdoorlaatpost (GÜSt) Marienborn zich tot de grootste en belangrijkste controlepost aan de Duitse binnengrens. De symbolische architectuur van de grote daken en het voormalige controlegebied verwijst naar de streng bewaakte systeemgrens die niet alleen Duitsers van Duitsers scheidde, maar ook heel Europa en de wereld in twee tegengestelde machtsblokken verdeelde. Het Marienborn gedenkteken van de Duitse deling staat sinds 13 augustus 1996 op het terrein van deze unieke historische plek. Het is een herdenkingsplaats voor de mensen die hun huis hebben verloren, lijden en onrecht hebben ervaren of zijn vermoord als gevolg van het grensregime van de DDR.

GESCHIEDENIS VAN DE STAD

Op 1 juli 1945 zetten de zegevierende mogendheden de geallieerde controlepost Helmstedt/Marienborn op aan de snelweg Hannover-Berlijn. Het is de enige toegang voor de Westerse geallieerden tot het verdeelde Berlijn. In 1950 neemt de DDR het commando over de controlepost Marienborn over. Vanaf mei 1952 zette de DDR-regering een dodelijk grensregime op met prikkeldraad, seinhekken en mijnen. De controles bij de controlepost in Marienborn zijn bedoeld om "vijandige" invloeden uit het Westen af te weren. Met de toename van het toeristenverkeer en de inwerking-treding van de transitovereenkomst in 1972 ontstaat een nieuwe, aanzienlijk grotere grensovergang. Alleen al tussen 1985 en 1989 worden 34,6 miljoen reizigers ingecheckt. Ongeveer 1.000 mensen werken bij de paspoortcontrole en de douane, bij de grenstroepen en als burgerpersoneel bij de grensovergang. Wanneer de grens op 9 november 1989 wordt geopend, kunnen mensen uit de DDR zonder beperkingen de grensdoorlaatpost Marienborn passeren. Op 30 juni 1990 om middernacht worden de controles in Marienborn stopgezet.

LEGENDE

- 01 Westelijke ingang** / De ingang van het gedenkteken bevindt zich in het voormalige centrum van de grensdoorlaatpost Marienborn (GÜSt), in het gebied van de toegangscontroles. Hier kun je meer te weten komen over de functie van de grensovergang in het Oost-West-conflict 1945-1990.
- 02 Paspoorttransportband** / Transportbanden vervoerden de papieren van de reizigers naar de controlekazerne voor paspoort- en identiteitscontroles.
- 03 Paspoortcontrole bij binnenkomst van auto's** / Medewerkers van het Ministerie van Staatsveiligheid controleerden reizigers naar de DDR en op doorreis naar West-Berlijn.
- 04 Gecontroleerd gebied** / Voor de DDR was de GÜSt een "toegangs-poort" voor vermeende of echte tegenstanders; ontsnappingen naar het Westen moesten worden voorkomen. Uitgebreide controles waren het resultaat.
- 05 Paspoort- en douanecontroles op vrachtwagens die het land binnenkomen** / Bij het controleren van binnenkomende vrachtwagens zochten paspoortcontroleurs en douanebeambten naar goederen die niet mochten worden ingevoerd.
- 06 DDR-douane** / Douane zocht naar media, voorwerpen en consumptiegoederen waarvan de in- of uitvoer verboden was. In de historische zalen is er een permanente tentoonstelling over de douane in de DDR.
- 07 Controlegarage bij binnenkomst auto** / In de uitgangszone controleerde de douane met name of er vluchtelingen in de voertuigen verstopt zaten.
- 08 Douanecontrole bij binnenkomst auto** / De douane controleerde of er verboden goederen en valuta werden vervoerd. Westerse kranten, literatuur en andere voorwerpen werden in beslag genomen.
- 09 Kantine** / De kantine werd door de medewerkers van GÜSt gebruikt om er te eten en te drinken tijdens hun pauzes. Vandaag de dag herbergt het de Stiltezaal voor individuele contemplatie en gebed.
- 10 Douane-inspectie- en overdrachtsgarage** / Het garagegebouw werd gebruikt om transporten van zieken en overledenen naar de Bondsrepubliek en de DDR te inspecteren.
- 11 Wisselkantoor van de DDR-staatsbank** / Reizigers naar de DDR moesten een vast bedrag aan D-Marken per persoon en per dag inwisselen voor DDR-Marken.
- 12 Kantoorgebouw (permanente tentoonstelling)** / De kantoren voor de directeurs van de paspoortcontrole-eenheid (PKE) van het Ministerie van Staatsveiligheid (MfS), de douane en de grenstroepen van de DDR waren gevestigd in het kantoorgebouw. Vandaag de dag zijn de permanente tentoonstelling en het bezoekerscentrum hier gevestigd.

- 13 Voormalige vertrekzone** / De incheckzone voor het vertrek naar de Bondsrepubliek Duitsland werd in de herfst van 1995 afgebroken.
- 14 Rolbarrière** / Vier massieve rolbarrières moesten voorkomen dat voertuigen de grens zouden oversteken. De rolbarrières bevonden zich oorspronkelijk bij de afrit GÜSt in de richting van West-Duitsland.
- 15 Inspectiebrug** / Vanaf de inspectiebrug zochten grenswachten naar mensen die zich verstopten op de vrachtwagens die het land verlieten.
- 16 Sovjet-geallieerde controleleden** / Leden van het Sovjetleger controleerden militaire voertuigen en militair personeel van de drie westerse geallieerden en de Sovjet-Unie in dit aparte incheckgebied.
- 17 Commandantentoren** / Alle informatie kwam samen in het commandocentrum van de dienstdoende officier van de DDR-grenstroepen. Van hieruit werden slagbomen en verkeerslichten bediend.

- 18 Doorlichtingsinspectie** / In de jaren tachtig hebben medewerkers van het Ministerie van Staatsveiligheid (Stasi) voertuigen doorgelicht met behulp van een radioactieve stralingsbron.
- 19 Veeboxen en springput** / Het veehek was een quarantaineruimte voor boerderijdieren. Bij de grensovergang waren verschillende zogenaamde springputten voor explosieven of munitie.
- 20 Bevoorradingstunnels** / Onder het gebied van de grensovergang bevond zich een toegankelijk tunnelsysteem met leidingen voor elektriciteit, water, riolering, telecommunicatietechnologie en verwarming.
- 21 Veterinaire controles** / In dit vrijgavegebied werden commerciële veetransporten en huisdieren gecontroleerd die het land werden binnengebracht.

- 22 Zuidingang** / Er is nu een bezoekersparkeerterrein bij de voormalige personeelsingang van de Marienborn GÜSt. Hier kun je meer te weten komen over de functie van de grensdoorlaatpost (GÜSt) in het Oost-West-conflict 1945-1990.
- 23 Toegangscontroles** / Medewerkers van het Ministerie van Staatsveiligheid controleerden de toegang tot het gecontroleerde gebied.
- 24 Multifunctioneel gebouw en garagecomplex** / In het gebouw waren kantoren, vergaderen functieruimten ondergebracht. Dienst- en bedrijfsvoertuigen werden in de garages geparkeerd.
- 25 Transformatorstation en ketelhuis** / De elektriciteit die nodig was om de GÜSt van stroom te voorzien, werd geleverd door het openbare elektriciteitsnet. Noodgeneratoren werden gebruikt in het geval van een stroomstoring.

